

27 Kasım 2012

TS/BAS-BÜL/12-83

TÜSİAD ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), “2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim” projesi kapsamında hazırlanan raporlarını Ankara’da kamuoyuna sundu

Toplantıda, 2050’ye doğru Türkiye’yi bekleyen nüfus yapısının “işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik (emeklilik)” sektörlerine yansımaları ele alındı.

TÜSİAD ile Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından, demografik değişimler ve bu değişimlerin özellikle sosyal politika alanlarına izdüşümlerini ele almak üzere “2050’ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim” başlıklı bir proje yürütülmektedir. Proje kapsamında hazırlanan 2050 yılına doğru nüfusla ilgili gelişmelerin işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik (emeklilik) sistemlerine etkilerinin ele alındığı üç rapor, 27 Kasım 2012 Salı günü (bugün), Ankara HiltonSA Oteli’nde kamuoyuna tanıtıldı.

Raporların tanıtım toplantısının açılış konuşmaları, TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Ümit BOYNER ve Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) Türkiye Temsilcisi Dr. Zahidul A. HUQUE tarafından yapıldı.

BOYNER: "Nüfusbilim göstergelerinin gündemin en üst noktasında olması gerekiyor."

Ümit BOYNER konuşmasında, nüfusbilimin gösterdiği yönü iyi okumamız gerektiğini söyleyerek, "Türkiye, demografik değişimlerin sunduğu fırsatlardan yararlanabilecek ve 21. yüzyılda her bakımdan gelişmiş bir ülke konumuna ulaşabilecek mi?" sorusunu yöneltti. BOYNER şu ifadeleri kullandı: "Biz, ülkemizin demografik fırsat penceresinden yararlanmak için gerekli potansiyele sahip olduğuna ve 2050 yılı Türkiye’sinin ekonomik, demokratik ve sosyal gelişmişlik düzeyinin yüksek olabileceğine inanıyoruz. Ancak bunu gerçekleştirebilmek için nüfusbilim göstergelerinin hükümetlerin, siyasi partilerin, üniversitelerin ve sivil toplum kuruluşlarının gündeminin en üst noktasında olması gerekiyor. İleriye dönük planları yaparken sayısal gerçekler kadar eğitimde, istihdamda, sağlıkta ve sosyal güvenlikle nitelikli politikaların neler olduğunu da iyi belirlememiz gerekiyor. Çünkü ülke olarak koyduğumuz hedeflerin altını doldurmamız ve hayata geçirmemiz, politikalarımızın nüfusbilim verilerini dikkate alarak planlanmasına bağlı. Unutmamamız gereken en önemli gerçek de şu: İnsana yatırım yapmayan bir ülkenin ekonomisi sayısal olarak ne kadar büyürse büyüsün birinci ligde gelişmiş bir ülke olmasına imkan yoktur."

Boyner konuşmasında ayrıca, izlenecek tüm politikalarda, şu an çok düşük düzeyde seyreden kadın istihdamının geliştirilmesine özel bir önem verilmesi gerektiğini de vurguladı.

HUQUE: "Politika yapıcılar, bu verileri kullanarak Türkiye nüfustaki dönüşümü kazanıma çevirmelidir."

Dr. Zahidul A. HUQUE konuşmasında, 2011 yılında dünya nüfusunun 7 milyara ulaştığını belirterek, 7 milyarlık bir dünya hem bir fırsat hem de bir meydan okuma olduğunu ifade etti. HUQUE, bu durum aynı zamanda sağlık, eğitim, işgücü, sosyal güvenlik, kentleşme, çevre ve sürdürülebilirlik konularında da çeşitli yansımaları sebep olduğunu belirterek, şu ifadeleri kullandı: "Küresel dünya ve nüfustaki değişimler bireyleri, toplulukları, toplumları ve dünyayı dönüştürmektedir. Bugünkü ve gelecekteki nesillerin esenliği, nüfus dinamiklerine dikkat edilmesini gerektiriyor. Dünya fakirlik, ayrımcılık ve şiddet gibi sorunların üstesinden gelmeye çalışırken diğer yandan da elindeki büyük insan yeteneğini ve kapasitesini işler hale getirmeye çalışıyor, özellikle de kadınların ve gençlerin."

Türkiye'nin bugün, tarihinde yalnızca bir kere gerçekleşecek bir demografik dönüşüm sürecinden geçtiğini belirten HUQUE, 2050'de Türkiye nüfusunun 100 milyona ulaşacağını hesaplandığını vurguladı. Değişen nüfus yapısının karşımıza hem fırsatlar hem de zorluklar çıkarmakta olduğunu söyleyen HUQUE şunları ifade etti: "Türkiye'nin değişen nüfus süreçlerini gözlemlemek ve tanımlamak gelecekte izlenecek politikalarını, kalkınma, eğitim, işgücü, sağlık, çevre, nüfus hareketleri, kentleşme ve sosyal güvenlik politikalarını belirlemekte büyük önem taşımaktadır. Değişen demografik yapının mevcut yapılar ve hizmetlere nasıl uyum sağlayacağını ve bu dönüşümün ülke için nasıl bir kazanım haline getirilebileceğinin hesaplanması gerekmektedir."

"2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim" kapsamındaki raporlar tanıtıldı

2050'ye doğru Türkiye'yi bekleyen nüfus yapısının "işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik (emeklilik)" sektörlerine yansımalarını ele alan raporları tanıtıldı. Raporların yazarlar tarafından yapılan sunumlarında aşağıdaki konular vurgulandı:

"2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış" raporunda 2010-2050 dönemine ilişkin işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik ile ilgili öngörüler sunuldu. Raporda düşük, orta ve yüksek düzeyde üç farklı senaryo hazırlanmıştır. Bu senaryolar hazırlanırken ekonomik büyüme oranları (düşük düzey senaryo için % 3, orta düzey senaryo için % 5 ve yüksek düzey senaryo için % 7), okulöncesi eğitim dahil okullaşma oranları, asgari emeklilik yaşı, çocuk bakım hizmetlerinin erişilebilirliği, büyümenin istihdam yaratma kapasitesinin bir göstergesi olan esneklik katsayısı gibi kriterler dikkate alınmıştır. Buna göre 2023 ve 2050 öngörülleri şöyledir:

- Toplam işgücüne katılım oranı 2023'te düşük, orta ve yüksek senaryoda %50,9, %53,6 ve %55.4 olarak öngörülmüştür. 2050'de ise toplam işgücüne katılım oranı düşük, orta ve yüksek senaryolarda sırası ile %54,1, %62,5 ve %68,1 olarak öngörülmüştür.

- 2023'te toplam istihdam oranı düşük, orta ve yüksek senaryolarda sırası ile %44,8 %47,8 ve %49,9 olarak öngörülmüştür. 2050'de ise istihdam oranı düşük, orta ve yüksek senaryolarda sırası ile %47,6, %57,2 ve %63,5 olarak öngörülmüştür. Söz konusu senaryolara göre büyümenin istihdam yaratma kapasitesini gösteren esneklik katsayısı 2010-2050 dönemi için ortalama olarak %40-%50 aralığındadır.

- İşsizlik oranları 2023'te düşük, orta ve yüksek senaryolarda sırası ile %12,1, %10,8 ve %10 olmuştur. 2050'de ise toplam işsizlik oranları düşük, orta ve yüksek senaryolarda sırası ile %12 %8,5 ve %6,7 olarak öngörülmüştür.

Bu üç senaryo içerisinde Senaryo-2'nin gerçekleşme olasılığının diğer iki senaryoya göre daha yüksek olduğu belirtilen raporda; politika önerileri olarak kadınların ve gençlerin istihdama katılımına dikkat çekilmiştir. Buna göre; kadınların çalışma hayatına katılımını kolaylaştırıcı bir etken olan çocuk ve yaşlı bakım mekanizmaları ve okulöncesi eğitim yaygınlaştırılmalı; eğitim politikaları işgücünün niteliğini ve istihdam edilebilirliğini artıracak şekilde planlanmalı; işgücüne olan talebin artması için makroekonomik istikrarın sağlandığı kuvvetli ekonomik büyüme ve yatırımların artması sağlanmalıdır.

“2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sosyal Güvenlik (Emeklilik) Sistemine Bakış” raporunda; nüfus yaşlanmasının sosyal sigorta finansman dengelerine etkisi ele alındı. Emeklilik yaşının kademeli olarak yükseltilmesi aktif/pasif sigortalı oranında bir iyileşme sağlasa da nüfus yaşlanması nedeniyle 2020'lerden itibaren bu iyileşmenin yavaş yavaş tersine döneceği ve sosyal güvenlik sistemi açıklarının büyüme riskinin doğacağı belirtildi. Bununla birlikte, zaten yüksek olan prim oranlarını artırmanın, aylıkların seviyesini daha fazla düşürmenin veya 2008'de yükseltilmiş olan ve 2036 yılından itibaren 65 olacak emeklilik yaşını daha fazla yükseltmenin artık bir seçenek olamayacağı da belirtildi Bu durumda raporun politika önerileri; giderleri düşürmeye çalışmaktan ziyade prim gelirlerini artırmaya odaklanıyor. Bu amaçla, işgücüne katılımı artırma ve kayıt dışılıkla ciddi biçimde mücadele gereği vurgulanıyor. Bu sebeple, özellikle kadınların işgücüne katılım oranının yükseltilmesinin öncelikli hedef olması gerektiğine vurgu yapılıyor.

“2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sağlık Sistemine Bakış” raporunda, toplam nüfusunun %15'i yaşlı olan ülkelerin "yaşlı nüfus" olarak adlandırıldığı belirtilerek, Türkiye'nin ancak 2040 yılından sonra "yaşlı nüfus" kategorisine gireceği ve 2050'de nüfusun % 17'sinin 65 yaş üstü nüfus olacağı belirtiliyor. Nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak ortaya çıkacak olan sorunlar Türkiye'nin daha önce karşılaşmadığı, alışılmadık sorunlar olacak ve başa çıkılması yeni yöntemler geliştirilmesini gerektirecektir. Ancak bu süre içinde kadın, anne-çocuk ve ergen nüfusun toplam nüfustaki payı bir miktar azalsa da sayısı artarak devam edeceğinden, sağlık politikalarında bu grupların önemini aynen sürdürmesi gerektiği de dikkatten kaçmamalıdır. Sağlıkta nitelikli insan gücü, sağlık altyapısı, hizmet programları ve sağlık bütçesinin de nüfusbilim verilerine dayalı olarak planlanması gereklidir. Sağlık hizmetleri "hastalık odaklı" olmaktansa koruyucu ve sağlığı geliştirici hizmetlere ağırlık verilmelidir. Sağlıkta veri ve bilgi sistemlerinden, başta kronik hastalıklar olmak üzere, hastalık yönetim sürecinde yararlanılarak sağlık sisteminin performansı geliştirilmelidir. Sağlık hizmetlerinde etkililik sağlanmalı, kamu ve özel sektörde sağlık hizmeti sunumunda maliyet etkinliğe yönelik adımlar atılmalıdır.

2050'ye doğru Türkiye'yi bekleyen nüfus yapısının ele alındığı toplantıda, demografik değişim sürecinin işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik (emeklilik) sektörlerine yansımaları tartışıldı. Toplantıda, nüfustaki değişime paralel olarak, çeşitli senaryolar ışığında işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik (emeklilik) alanlarına ilişkin politika önerileri irdelendi.

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Türkiye'de yürüttüğü 5. Ülke Programı (2011- 2015) çerçevesinde, kapsamlı demografik veri ve bilgilerin toplanmasını; sosyal ve ekonomik politikaların oluşturulması ve uygulanmasında bu veri ve bilgilerin kullanılmasını desteklemektedir. TÜSİAD, ekonomik ve sosyal konulardaki araştırmaları kapsamında, demografik yapıdaki değişimler konusundaki ilgisini 1999 yılında yayınladığı rapor ile somutlaştırmıştır. TÜSİAD ve UNFPA, 2009 yılında "2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim" projesini başlatmıştır.

Proje kapsamında, 2050 yılına yönelik projeksiyonları içeren bir ana rapor ve demografik değişimin eğitim, işgücü, sağlık ve sosyal güvenlik alanlarına etkilerini irdeleyen 4 sektörel kitaptan oluşması planlanmıştır. Bu çerçevede "2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim" başlıklı projenin, 2050 yılına yönelik projeksiyonları içeren "Ana raporu" ve demografik değişimin eğitim sistemine yansımalarını içeren "Eğitim raporu", 5 Kasım 2010 tarihinde İstanbul'da düzenlenen bir toplantı ile kamuoyu ile paylaşılmıştır.

RAPORLAR

"2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış"

http://www.tusiad.org/_rsc/shared/file/Isgucu-Piyasasına-Bakis-.pdf

"2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sosyal Güvenlik (Emeklilik) Sistemine Bakış"

http://www.tusiad.org/_rsc/shared/file/SOSYAL-GUVENLIK-SISTEMINE-BAKIS-RAPORU.pdf

"2050'ye Doğru Nüfusbilim ve Yönetim: Sağlık Sistemine Bakış"

http://www.tusiad.org/_rsc/shared/file/Saglik-Sistemine-Bakis.pdf